

तीत्येतच्छास्त्रानुसारेण नचिकेतसमभिज्ञं मत्वा भगवच्छब्देन सम्बोध्य दिनत्रयोपवासकृतं स्वापराधं परिहर्तुं वरत्रयं दत्तवान् । सोऽयमर्थः कठवल्लीष्वस्मिन्नेव नाचिकेतोपाख्याने विस्पष्टमान्नातः । तिस्रो रात्रीर्यदवाप्सोः गृहे मेऽनश्नन् ब्रह्मन्नतिथिर्नमस्यः नमस्ते अस्तु ब्रह्मन् स्वस्ति मेऽस्तु तस्मात् प्रति चीन् करान् वृणीष्वेति । प्रतिशब्देन प्रतिदिनोपवासनिमित्तापराधपरिहारार्थेत्ययमर्थ उच्यते ॥

(७) नचिकेतसा वृतं प्रथमं वरं दर्शयति । “पितरमेव जीवन्नयानीति” इति । हे यम त्वयाहममारितो जीवन्नेव मदीयं ‘पितरं’, प्राप्तवानि सोऽयं प्रथमो वरः ॥

(८) अथ प्रश्नोत्तराभ्यां द्वितीयं वरं दर्शयति । “द्वितीयं वृणीष्वेति ॥ ४ ॥ इष्टापूर्त्तयोर्मै क्षितिं ब्रूहीति होवाच । तस्मै हैतमग्निं नाचिकेतमुवाच । ततो वै तस्मेष्टापूर्त्तेनाक्षीयेते” इति । द्वितीयवरार्थं प्रार्थितः कुमारोऽयं मदीययोः श्रौतस्मार्त्तसुकृतयोरक्षयहेतुं ‘ब्रूहि’, ‘इति’ एतादृशं वरं, वृतवान् । ततो यमः ‘तस्मै’ नचिकेतसे, ‘एतं’ पूर्वानुवाकेष्वभिहितं, चयनमुपास्यञ्च द्विविधं नाचिकेतनामाङ्कितं, ‘अग्निं’, ‘उवाच’ । तन्नामाङ्कितत्वं कठवल्लीषु स्पष्टीकृतं । एष ते अग्निर्नाचिकेतः स्वर्ग्योऽयमवृणीथा द्वितीयेन वरेणैतमग्निं तवैव प्रवक्ष्यन्ति जनास इति । ‘ततः’ नाचिकेताग्निचयनाच्च, ‘तस्य’ नचिकेतसः, श्रौतस्मार्त्तसुकृते न ‘क्षीयते’ अल्पफले न भवतः ॥

(९) नचिकेतस इवान्यस्यापि श्रौतस्मार्त्तसुकृतयोरक्षयं